זה הרגיז את רחל. הנה — אותה מסר־בים לשחרר, למרות שיש לה התנגדות מצ־פונית עמוקה, ואת החברה שלה שיחררו כהרף־עין, על סמך הצהרה כוזבת, שאיש לא טרח לבדוק את אמיתותה.

כנערה אינטליגנטית, העוקבת אחרי מה שקורה במדינה, ידעה בדיוק מה הסיבה: ההסכמים הקואליציוניים בין מפא"י וה־מפלגות הדתיות, המשחררים בחורים ונע־רות דתיות משרות צבאי.

★ ★ ★

הרקדנית והרב

רחל אינגה הבחורה היחידה שעמדה מול תופעה זו. מדי שנה נתקלות בה אלפי נערות המגיעות לגיל הגיוס. ואז חייבת כל נערה לשאול את עצמה: „האם אני באמת רוצה לשרת בצבא?" אם אינה רוצה, היא יודעת שפתוחה לפניה דרך קלה מאוד להשתמט. עליה רק להישבע לשקר.

סיפור לדוגמה, שהושמע השבוע מפי ספרית ידועה בתל־אביב: „החלטתי שאני לא רוצה לשרת בצבא. למה להרוס לי שנה־וחצי מהחיים? למה לעזוב את ה־מקצוע, את המשפחה, את העיר? הלכתי לרבנות. להגיד את האמת, נורא פחדתי. ממש התרגשתי וחשבתי שבכל רגע יגלו שאני לא דתיה, ומי יודע מה יעשו לי. זה היה צחוק. אני אפילו לא זוכרת מה בדיוק שאלו אותי, כל כך מהר זה עבר. אחרי כמה דקות הייתי כבר משוחררת."

סיפור אחר הוא סיפורה של רקדנית־אקרובאטית, המופיעה במועדוני־לילה. מ־שום מה, לא שם אליה משרד הבטחון לב, ולא דרש ממנה להתייצב לשרות צבאי, למרות שעברה את גיל ה־18. רק כאשר עמדה לצאת לסיבוב הופעות בחו"ל, וניג־שה להוציא דרכון, נתקלה בדרישה לשרת, או להמציא תעודת־שיחרור. היא מספרת:

„ידעתי שבחורה דתיה משתחררת ככה, אחת־שתיים. אני לא דתיה. הלכתי לרבנות, אמרתי שאני דתיה, וקיבלתי את התעודה. הפקיד בלישכת הגיוס לא שאל בכלל שום דבר. קיבל את התעודה של הרבנות, ונתן לי תעודת־שיחרור. עם זה הלכתי למשרד הפנים והוצאתי דרכון. כששאל אותי ה־פקיד מה מקצועי, לא חשבתי וכתבתי: רקדנית. הוא הסתכל עלי בחומרה: רקד־נית ומשוחררת מטעמי דת? חשבתי שאני כבר הולכת לבית־סוהר. אבל הוא רק חייך. הוא אמר: ‚בטח רוקדת ריקודים חסידיים!' ונתן לי את הדרכון. גם הוא דתי, עם כיפה."

סיפורים מסוג זה אפשר לאסוף לא בעש־רות, לא במאות, כי אם בעשרות אלפים.

רחל מיכאלי, כפי שהיא נראית בדרך־כלל: במכ־נסיים, ובחולצה פתוחה, ללא שרוולים.

הן לא שוחררו

צילום של חיילות צה"ל, בשעת אימונים. החוק מחייב אותן לשרת 18 חודש בשירות חובה — אבל אילו רצו לרמות, יכלו להשתחרר מן השירות בנקל, בעזרת הרבנים, שאינם מקשים במתן אישורים.

שכן מדובר במיבצע הרמאות הגדול ב־יותר במדינה. רמאות המבוצעת בשיטת הסרט הנע, ואשר הקורבן שלה הוא ה־מוסר הציבורי במדינה. כי כל נערה לו־מדת שקל לרמות את המדינה, וש„כולן עושות זאת". חמור עוד יותר: היא לומדת שהרבנים עוזרים בביצוע הרמאות, וש־המדינה יודעת זאת ושותקת.

כל מי שעברה את התהליך, יודעת ש־לרבנים לא איכפת אם הנערה אמנם דתיה. להיפך: גם כאשר ברור להם לחלוטין ש־„הרב ישב ליד שולחן גבוה ומרשים, ש־אילץ את העומדים לפניו להביט כלפי מע־לה. חשתי לראשונה בפיק־ברכיים. מוחי המה מרוב המוציא לחם מן הארץ, המלחמ־בשר־במשך־שעה, קידוש, בשר־וחלב, יום־שבת ושאר מושגים אשר דחסתי לראשי. לא רציתי להיות הראשונה שתיגע לרב, כי קיוויתי ללמוד מפי אחרות את הלכות דת־ישראל הגואלת משירות צבאי. אבל מיד ששוחחה הנערה הראשונה עם הרם הסתבר שלא נעמוד בפני שום מיבחן.

„שלוש שאלות בלבד הוא שאל: מה שמך? הגך לומדת או עובדת? היכן את לומדת/עובדת? לא שמעתי שום שאלה בענייני דת.

„הגיע תורי. עניתי על שתי השאלות הראשונות, ואז נשאלתי בכל זאת שאלה דתית. אבל היא נשאלה כלאחר־יד, ונראה שהרב אפילו לא הקשיב לתשובתי. הוא שאל: ‚האם את מחללת את השבת?'

רציתי לצעוק בפניו: ‚כן, אני מחללת את השבת ומפרה את המצוות והמינהגים וההלכות!' התגברתי על החולשה הרגעית ועניתי: ‚לא.' הרב עוד אמר: ‚את נשבעת בהן־צדק על כך,' ואני אישרתי זאת ב־ניד־ראש."

זה היה הכל. הרב ישעיהו מונדרי, דיין בית־הדין האזורי, חתם על הטופס (ראה תמונה). הוא שלח אותה לחדר 17, שם קנתה בול של לירה. הפקיד הדביק את הבול על הטופס, הטביע עליו את החותמת הגדולה והמרשימה של הרבנות. לישכת־הגיוס חייבת לכבד את החותמת הזאת, ולשחרר את רחל מיכאלי משרות צבאי.

אבל רחל אינה מתכוונת להשתמש ב־טופס זה, או להשתחרר בעזרתו. היא טר־חה והשיגה אותו רק כדי לחשוף את הגיחוך והרמאות שבכל השיטה הזאת. את שיחרורה תמשיך לדרוש על סמך הת־נגדותה המצפונית לשירות צבאי.

★ ★ ★

מדוע מפכים הצבא?

כבעד לסיפורה של רחל, מסתמנת שערורייה לאומית ממדרגה ראשונה. לפי חוק שרותי הבטחון תש"ט (1949) משוחררות הבנות הדתיות משירות צבא־— אבל עליהן לשרת בשרות לאומי, כפי שיקבע אותו שר העבודה. עד כה לא שלח שר העבודה שום משוחררת דתית לעבוד כאחות מעשית בדימונה, למשל, כגננת בקריית־שמונה או כמורה בקריית־גת. כאשר נשאל על כך בכנסת, לפני כחו־דש, על־ידי ח"כ גדעון האוזנר, היתה לשר יגאל אלון תשובה מוכנה: הסתבר שהוא פנה לכל משרדי הממשלה, שיאמרו אם הם צריכים בחורות כאלה לשרות לאו־מי. הוא לא קיבל אף תשובה.

אולי מפני שהמנהלים ידעו, כי השרות הלאומי הוא פיקציה, שהוכנסה לאותו ס־עיף של החוק רק כדי לאחז את עיני ה־בריות. כדי שהורים אשר בנותיהם יוצאות לשרות צבאי מלא לא יתרעמו על שיחרור הבנות הדתיות ללא־תנאי.

והצבא — מדוע הוא מסכים לשיחרור המוני כזה, ללא כל ביקורת מצידו? אם אין לו צורך בכל הבנות המגיעות לגיל גיוס, יכריז על כך רשמית, ויודיע כי מעתה יהיה השירות הצבאי לבנות שרות של התנדבות.

גם עתה, למעשה, משרתת רק מי ש־רוצה — מי שמתנדבת. אבל אם יוכרז הדבר רשמית, לא יהיה צורך, לפחות, בקומדיה וברמאות המתנהלות מדי יום במשרדי הרבנים ברחבי הארץ.

יוצאת רחל מהרבנות, ו־בידה התעודה. היא לבושה בצניעות רבה.

בתום המיבצע

הנערה אינה דתיה, הם נותנים לה את התעודה, בעיניהם, זאת מיצווה.

★ ★ ★

המיבחן באוזם ו'

כ? הדברים האלה היו ברורים לרחל מיכאלי, והם פגעו בחוש הצדק האזרחי שלה. היא החליטה לצאת למיבצע שיפגין בפרהסיה את הרמאות הגדולה. הנערה ש־לא יכלה להשיג שיחרור מטעמים מצפוניים, החליטה לקבלו בדרך השיגרתית וההמונית.

ביום הראשון של השבוע נסעה לרבנות הראשית בתל־אביב, הודיעה לפקיד־המודי־עין כי ברצונה לקבל שיחרור משירות צב־אי. הוא נתן לה שני טפסים, היפנה אותה אוטומטית לאולם ו', בקומה השנייה. ליד דלת האולם מצאה שורה של בחורות, ש־כולן באו לאותה מטרה.

כעבור חצי שעה הוכנסה רחל לאולם, יחד עם עוד חמש נערות. היא מספרת:

במדיוה

(המשך בעמוד 16)

על חברת־העובדים כמו שצריך: פעם אחת לחצי שנה.

תחבורה

מלחמת הכרוזים

המערכה על השלטון בקואופרטיב האר־טובוסים התל־אביבי, דן, הגיעה השבוע לשיאים חדשים. הסיעה השלטת בהנהלה, הסיעה המתקדמת, ויריבותיה באופוזיציה, פתחו במלחמת כרוזים חסרת־רסן.

הכרוזים, שהודפסו על נייר צבעוני, הכילו השמצות והאשמות חמורות ביותר, חולקו לחברים בתחנות הסופיות, בחניוני הלילה ובמשרדי הקואופרטיב.

כרוז אופוזיציוני לדוגמה, על נייר צהב־הב, והנושא את הכותרת נקיון כפיים, מנקה בצורה הבאה:

„חבר! האם תתן אמונך באדם שמסר את סודות ותיקי הקואופרטיב למשטרה? האם תתן את אמונך באדם שעסק בזיוף קבלות?

האם תתן את אמונך במי שנתן ל...• שלושים ותשעה ימי־עבודה מבלי שיהיה זכאי לקבלם?

האם תתן אמונך ל... שנתן ל... שלוש דרגות העלאה בסך של יותר מ־150 ל"י לחודש, מבלי שהדבר יגיע לו?

מדוע? סיעת ההנהלה לא טמנה את ידה תחת מכבש הדפוס, התריעה באותיות קידוש לבנה על נייר לבן מבהיק, בנוקבה גם היא בשמות המפורשים:

מדוע יצאת לקורס שעלה לאגודה 7000 ל"י, בו בזמן שלא אישרת לחברים שעוב־דים ליד ההגה, קורס שעלה רק 70 ל"י?

האם לא אתה היית זה אשר הכניס תוך שנתיים את האגודה לגרעון של 14 מיליון ל"י?

עתה הגיע תור הכרוזים האישיים באמת, החבר שהואשם, לא שתק, הוציא לאור כרוז תכול כגילוי דעת אישי, תבע להע־מידו לדין, אחרת יראה בדבר „השמצה מהמין הזול ביותר, העללה שפלה".

חבר! השבוע נערכה סוף־סוף האסיפה הכללית שצריכה ליישב את העניינים ב־קואופרטיב המעורער. סיכמה סיעת ההנהלה הנוכחית, בכרוז ורדרד של הרגע האחרון: „שבו מאחורי הגה האוטובוס והשאירו להנהלה לנהל את המפעל." וכך היה.

רק חבל שמשרד התחבורה, המייצג גם את אזרחי גוש דן, לקוחותיו הסובלים של קואופרטיב דן, נשאר לשבת מאחורי שולחנות הכתיבה שלו, לא התעניין בתוכן המעורר־מחשבות של כרוזי נהגי האוסו־בוסים.

פשעים

פ.רצה קוראת לגנב

● מחלק חלב בחולון הבחין בכך ש־לילה, לילה נעלמים מארגזיו מספר בקבוקי־חלב. הוא ארב לגנבים משך לילות מספר ובאחד מערבי השבוע ראה שתי צעירות ושני צעירים ניגשים אל הארגזים, נוטלים מתוכם שלושה בקבוקים. החלבן זנק ממקום סתרו, הצליח לתפוש צעיר אחד בחולצתו וגררו לתחנת המשטרה הקרובה.

● לפני חודשיים נעצר צעיר עת פקד את הבתים ליד התחנת המרכזית בתל־אביב לשם גניבת הכסף שעקרות־הבית השאירו בבקבוקי־החלב לחלבנים.

● לפני שלושה חודשים נעצרו בבני־ברק מספר צעירים שתויים שיצאו מנשף חתונה וריוו את צמאונם מתוך ארגזי־חלב שרוכזו על־ידי אחת המחלבות ליד שולי המדרכה ברחוב בני־ברקי שקט.

● לפני חצי שנה הסגיר חלבן רמת־גני, צעיר למשטרה, אחר שתפש אותו גונב בקבוקי־חלב מארגזו. הצעיר הציע לחלבן מאה לירות דמי לא־יחרק, אך החלבן ידע את ממדי הגנע והעדיף שהחוק יטפל באחד ממפיציו.

כי חמישה הפריטים האלה הם רק מדגם מתוך עשרות רבות של מקרים דומים ה־ממלאים לאחרונה את יומני המשטרה ברחבי הארץ.

אפילו עקרות־בית. מי הם גונבי בקבוקי החלב?

התשובה: נהגים משכימי־קום או מאחרי־לינה; נוגות צעירים היוצאים בשעות ה־(המשך בעמוד 20)

* בכרוזים מופיעים שמות מלאים ג־מפורשים.